

Capitolul 1

NOTIUNEA DE GLOBALIZARE

Globalizarea este un subiect controversat. Lipsita de orice controversa este in schimb importanta acestui subiect, si nu doar in ceea ce priveste educatia politica. Democratia, legitimarea sau raporturile cu economia sunt teme care sunt atinse decisiv de dezbaterea cu privire la globalizare.

Globalizarea, un termen nou, dar intre timp omniprezent, este instrumentalizat pentru a raspunde unor interese variate. Recunoasterea acestor procese aduce beneficii care depasesc granitele discutiei cu privire la globalizare.

Atunci cand ne ocupam de subiectul "*globalizare*" trebuie sa avem in vedere si dezbaterea actuala cu privire la problemele centrale si de viitor care vizeaza atat politica cat si educatia.¹

Nu exista o definitie a globalizarii intr-o forma universal acceptata si probabil nici definitiva. Acest motiv rezida in faptul ca globalizarea include o multitudine de procese complexe cu o dinamica variabila, atingand domenii diferite ale societatii, aceasta putand fi un fenomen, o ideologie, o strategie au toate la un loc.

In prezent, in randul analistilor vietii economice si internationale contemporane, s-a conturat o larga convergenta de opinii in vederea aprecierii faptului ca lumea s-a schimbat profund, ca se afla intr-o stare de permanenta tranzitie economica si politica.

Globalizarea este un cuvant la moda. Fiecare forma de organizare a lumii are potentialul sau de libertate, de creatie, de pericol si de oroare. Lumea statelor natiune bine constituita si suverane este de asemenea, lumea mai multor razboaie mondiale, de infruntari infricosatoare.

Globalizarea este cumva ceea ce poate fi numit "*dezintermedierea politica*", adica slabirea tuturor structurilor intermediare intre problemele locale si indivizi.²

Globalizarea reprezinta o integrare la nivel mondial a pietelor financiare, statelor unite si tehnologiilor in cadrul unei pietei libere capitaliste, la o scara nemaiintalnita pana in prezent.

Donald Hafner, profesor de stiinte politice la Boston College USA, afirma despre globalizare ca reprezinta o intensificare a relatiilor de interdependenta la scara transcontinentala.³

---

¹ www.dadalos.org

² Guehenno Jean-Marie, citat pe www.globalizarea.com

Globalizarea poate fi conceputa ca un proces ori ansamblu de procese, ce cuprind transformarea intr-o organizare spatiala a relatiilor sociale si tranzactiilor, exprimata prin intermediul fluxurilor transcontinentale sau inter-regionale si retele de activitati, interactiuni si putere.

In opinia autorilor Daniel Daianu si Radu Vranceanu, globalizarea, intr-o acceptiune obisnuita si care starneste controverse aprinse, priveste procese definitorii mai cu seama pentru ultimele doua decenii, si nu ceea ce poate fi judecat prin prisma aspiratiei generale a oamenilor de pretutindeni, aceea de a poseda instrumente si tehnici de cunoastere si de stapanire a naturii din ce in ce mai potente.⁴

Ulrich Menzel definea globalizarea drept *“intensificarea cantitativa si calitativa a tranzactiilor ce depasesc limitarea impusa de granite, concomitenta cu expansiunea spatiala a acestora”* iar autorii Schumann si Martin afirmau despre aceasta ca este *“un proces al cresterii numarului legaturilor dintre societati si domenii-problema”*.⁵

Globalizarea reprezinta un proces istoric, un rezultat al inovatiilor si al progresului tehnologic, referindu-se de asemenea la o crestere continua a economiilor lumii, datorata in special fluxurilor comerciale si financiare.

Dimensiunea economica a globalizarii are, fara nici un dubiu, o foarte mare importanta, ea fiind una dintre cele mai importante cauze si forta motrica pentru procesele de globalizare din celelalte domenii.

Nu poate fi insa trecut cu vederea faptul ca globalizarea cuprinde cu mult mai mult decat integrarea sporita a economiei mondiale: de aceea, ea nu poate fi limitata strict la procesele economice, lucru care se intampla insa de multe ori.

Diferitele discipline stiintifice implicate precum stiintele economice, istorice, politice si sociologia, intampina probleme atunci cand urmeaza sa defineasca aceasta notiune. Acest lucru nu este de altfel de mirare, deoarece aceasta incercare de a *„delimita delimitarile”* este aproape imposibila.

In sens larg, globalizarea poate fi definita ca fiind procesul deosebit de dinamic al cresterii interdependentelor dintre state, ca urmare a extinderii si adancirii legaturilor transnationale, in tot mai largi si variate sfere ale vietii economice, politice, sociale si culturale si avand drept implicatie faptul ca problemele devin mai curand globale decat nationale, cerand la randul lor o solutionare globala.

---

³ Donald Hafner, citat pe www.globalizarea.com

⁴ Daianu D., Vranceanu R., Romania si Uniunea Europeana, Editura POLIROM, Bucuresti, 2002, pag. 306

⁵ www.dadalos.org

Globalizarea a devenit un proces obiectiv, implacabil, ce se desfasoara cu o viteza deseori ametitoare si greu de urmarit, cuprinzand in sfera sa, cvasitotalitatea statelor lumii.

Totul pare sa graviteze in jurul noii ideologii a globalizarii, care a creat noi aliniamente opuse in cele mai diverse cercuri de pe intreaga planeta. De aici apar diverse controverse cu caracter teoretic, dar si aversiuni sau inclestari ce devin deseori, violente.

Din pacate, in tara noastra globalizarea este privita intr-un mod diferit de catre mediile economice, politice si culturale, pe cand in marea masa de cetateni, ea este privita ca si un concept abstract, ori in cel mai rau caz, nu s-a auzit de asa ceva.

De fapt, cu toate ca o estimare efectuata de organe abilitate nu exista, se considera intr-o maniera generala, ca 90% din populatia Romaniei nu cunoaste despre ce este vorba. Acest lucru se intampla in special, din cauza ca o dezbatere reala este cu totul absenta, iar sursele de informare sunt extreme de reduse si de asemenea, greu accesibile.

Aceasta carenta de informare face ca fenomenul globalizarii sa fie tratat in mod superficial am putea spune, chiar si de catre acei care ar trebui sa fie direct interesati de consecintele pe care aceasta le are si le va avea in Romania.

In ansamblu, globalizarea poate fi privita prin prisma a doua aspecte majore si anume:

- reprezinta un fenomen ireversibil;
- este un fenomen ce nu poate fi evitat.

Abordarea acestor doua aspecte presupune unghiuri de vedere opuse si pareri contradictorii. Exista voci care considera globalizarea ca pe un fenomen preponderent pozitiv, aducandu-se argumente in acest sens, precum comunicarea prin intermediul internetului, dar exista deopotriva si voci care afirma ca globalizarea are si aspecte preponderent negative, fiind de fapt un fenomen artificial, creat de organisme ca FMI, Banca Mondiala si Organizatia Mondiala a Comertului, care sub paravanul unor obiective declarate drept nobile, ca ajutorarea tarilor slab dezvoltate si combaterea saraciei, urmaresc interesele marilor puteri si a puternicelor companii multinationale.

Romania se situeaza pe o pozitie de mijloc, fapt ce inseamna ca dam intr-un fel sau altul dreptate ambelor tabere. Insa, ceea ce ne distinge este aceea ca globalizarea va avea ca finalitate pierderea identitatii nationale si a celei umane.

Capitolul 2

DIMENSIUNILE GLOBALIZARII

Fenomenul globalizării influențează o seamă de diferite aspecte ale vieții, aspecte de natură diversă și vastă, precum economie, politică, societate, cultură și mediu.

Atunci când diferentiem dimensiunile enumerate, este foarte important să observăm că acestea nu pot fi delimitate în mod cert una de cealaltă. În acest sens, pentru a exemplifica o singură dimensiune, putem afirma că problemele globale legate de mediu nu pot fi cercetate izolat de dimensiunile ce se referă la economie și chiar la politică. Rețeaua globală ce se aplică nu numai la nivelul actorilor, ci și la cel al domeniilor tematice, reprezintă una din particularitățile globalizării.

Un aspect important de studiat este acela ce poate fi subordonat globalizării, aceasta neputându-se în totalitate, în cadrul proceselor economice, chiar dacă globalizarea economică poate fi un punct de pornire și o importantă forță de punere în mișcare. De asemenea, la fel de important poate fi și faptul că, este necesar să înțelegem că nu totul este parte integrantă a procesului de globalizare și că, nu totul poate fi determinat în mod decisiv de aceasta.

În ceea ce privește dimensiunile globalizării, putem obține exemple din presa de zi cu zi, dimensiunea economică situându-se pe primul loc de cele mai multe ori, exemple în acest sens fiind: creșterea enormă a comerțului și a investițiilor directe, globalizarea piețelor financiare, producția integrată de nivel trans-național, precum și altele.

Unele probleme globale, cum ar fi încălzirea atmosferei, gaura din stratul de ozon sau tăierea pădurilor, ilustrează în mod impresionant fenomenul globalizării, deoarece în acest caz, se discută în mod cert despre problemele globale ce necesită în mod implicit o abordare globală.

Evident că și în domeniul mediului ambiant se constată probleme de ordin regional și local, cu toate că acestea prezintă un caracter ce depășește granițele uneori, cum ar fi spre exemplu, poluarea râurilor.

Însă pot exista și situații diverse ce sunt independente de coordonatele spațiale și temporale, putând exemplifica în acest sens, supraviețuirea unor state insulare de mici dimensiuni ce au constituit o organizație denumită AOSIS. Aceste state sunt amenințate în mod serios de o creștere ce nu mai poate fi controlată, a nivelului mării și oceanului.

Supravietuirea mentionata mai devreme depinde de conduita locuitorilor planetei si in special de al celor din tarile industrializate, super-dezvoltate.⁶

Preocuparea pentru aceste probleme a condus la o serie de conferinte internationale in decursul anilor '90, prima din acest sir a fost Conferinta cu privire la mediu si dezvoltare de la Rio de Janeiro, organizata in anul 1992.

In ceea ce priveste dimensiunea sociala, putem afirma ca lumea a devenit un “*global village*”, retelele inovatoare de comunicare la mare distanta precum chat, sau e-mail, adaugandu-se comunitatilor traditionale precum familia sau vecinatatea. Cu toate acestea, ele nu pot inlocui aceste sfere traditionale de comunicare, pentru a numi doar un exemplu din cadrul dimensiunii sociale.

Un aspect incontestabil in ceea ce priveste dimensiunea culturala este acela ca productiile hollywoodiene pot fi vizionate peste tot in lume, fapt ce va conduce la o americanizare a culturii mondiale, culturile regionale si locale pastrandu-se, nefiind obligate sa dispara din acest motiv. Am putea spune ca din contra, informarea cu privire la aceste culturi este unul din fenomenele secundare ale globalizarii.

Globalizarea si concurenta la nivel global limiteaza spatiul de actiune al politicilor nationale, multe probleme neputand fi solutionate corespunzator decat la nivel international, respectiv global. Drept urmare, vor trebui identificate noi forme si arene politice, integrarea europeana fiind vazuta ca un raspuns de succes la provocarile globalizarii.

Despre politica la nivel regional si national putem spune ca a avut si are in continuare de suferit de pe urma economiei delimitate si dematerializate, practicate tot mai des la nivel international. Capitalismul, factor integrant al statului social poate fi si el amenintat la randul lui de catre acest grav dezechilibru fundamental.

De obicei, politicienii folosesc globalizarea ca pe un instrument si ca o arma de argumentare cu diverse intrebuintari. Acest fapt este din ce in ce mai evident, atunci cand ne vin in minte unele exemple ce nu se intrepatrund in nici un punct cu globalizarea.

Termenul globalizare ne indica intr-o maniera corecta, dar totusi imprecisa, ca pozitia statului s-a schimbat la sfarsitul secolului XX, in dublu sens. Aceasta este incarcata de procesele de interdependenta care permit unui stat sa-si atinga scopurile doar cu cooperarea altor state, statul angrenandu-se astfel foarte puternic cu vecinii sai.

Acest proces are loc mai ales la nivel regional. In acest sens, putem afirma ca in mod cert, regionalizarea ar putea fi un element definitoriu al epocii, si nu globalizarea, putine

---

⁶ www.dadalos.org

procesele prezentand aici o tenta globala, precum potentiala distrugere prin folosirea armelor atomice, poluarea aerului si a apelor.

Globalizarea de astazi este una partiala, deoarece procesele de globalizare economica sunt restranse la nivelul catorva state, a unei triade, cauza ce ne indeamna sa vorbim mai departe despre o triadizare.

Triadizarea inseamna ca procesele de integrare tehnologica, economica si socio-culturala sunt mai puternice si mai importante intre cele mai bine dezvoltate trei regiuni ale lumii, precum Japonia si tarile nou-industrializate din SE Asiei, Europa Occidentala si Nordul Americii, decat procesele de integrare dintre aceste trei regiuni si tarile mai putin dezvoltate sau intre tarile mai putin dezvoltate.

Daca target-ul reprezinta victoria, atunci deducem faptul ca nu pot exista decat putini castigatori, cei care pierd fiind exclusi si lasati sa se descurce in mod individual. Castigatorii vor fi uniti in continuare unii cu ceilalti, integrandu-se tot mai mult, necesitatea de a construi noi puncte de legatura si de a lansa noi parghii intre cei exclusi si cei integrati pierzandu-si importanta in mod drastic. Astfel, odata cu globalizarea isi va face aparitia si o noua divizare a intregii lumi.

In cadrul acestui proces de excludere, unele tari si regiuni isi vor pierde cu timpul legaturile cu tarile si regiunile evaluate din punct de vedere economic. In loc sa participe la procesul de angrenare si integrare stimulat de noua ordine globala, aceste tari se vor deplasa intr-o directie opusa, procesul mentionat vizand aproape toate tarile din Africa, mari portiuni din America Latina si Asia, precum si tarile existente in fostul bloc estic.

Cu alte cuvinte, economia mondiala s-a caracterizat in ultimii douazeci de ani, printr-o scadere a schimbului de marfuri dintre economiile foarte bogate si cu o rata de crestere ridicata ale Americii de Nord, Europei Occidentale si Asiei si restul lumii, in special Africa.

Capitolul 3

CAUZE SI CONSECINTE

Fenomenele de natura complexa ce privesc globalizarea nu pot fi explicate decat daca avem in vedere mai multe cauze. Putem spune ca acesta ar putea fi singurul punct in care toata lumea este de acord, in ceea ce priveste globalizarea. In functie de care acceptiune a globalizarii este luata ca punct de plecare, apar in prim-plan alte cauze si forte motrice.

Inovatiile de ordin tehnic, precum si cele din domeniul informatiilor si al comunicatiei, au jucat si mai joaca, fara indoiala, inca un rol central. Astfel, *internetul* este din mai multe puncte de vedere, o problema a globalizarii. Globalizarea pietelor financiare, transferul unor sume inimaginabile intr-o perioada de timp foarte scurta, in jurul globului nu ar fi posibile fara existenta acestei tehnologii.

Avantul incredibil pe care l-a cunoscut comertul, un element de referinta al globalizarii economice, se datoreaza si scaderii rapide a cheltuielilor de *transport*, marfurile putand fi astfel transportate mult mai rapid.

De asemenea, o alta cauza a globalizarii a fost deseori indicat *sfarsitul Razboiului Rece*. Astfel, in conflictul dintre est si vest lumea era impartita in doua tabere ce intretineau putine relatii intre ele. Dupa parcurgerea acestei perioade, statele ce au apartinut blocului estic s-au orientat in directia pietei mondiale, tot mai multe dintre acestea crezand in democratie si economie de piata, ca principii de organizare fundamentale.

Un rol foarte important l-au jucat *problemele globale*. Problemele globale necesita o internationalizare a politicii, stimuland dezvoltarea unei constiinte globale. Astfel, apar organizatii precum Greenpeace sau Amnesty International care se dedica unor teme globale, precum mediul ambiant sau drepturile omului.

O alta cauza a globalizarii ar putea fi *liberalizarea*. Aici putem afirma ca fara liberalizarea comertului mondial in cadrul GATT respective OMC, dezvoltarea nu ar fi putut fi posibila cu adevarat.

Referitor la consecintele globalizarii, putem afirma ca aceasta ne afecteaza pe toti. In cele ce urmeaza vom incerca sa prezentam o serie de aspecte legate de efectele globalizarii.

Globalizarea a adus cu sine oportunitati extraordinare ce au permis unor tari sa capitalizeze deschiderea pietelor si posibilitatea de a asimila noi tehnologii. Globalizarea a stimulat comertul international si distribuirea activitatilor de productie pe baza unei logici a avantajului comparativ aplicat la scara globala, rezultand de aici, si o crestere fulminanta a numarului firmelor cu activitate globala.⁷

O problema ar fi aceea a statului national care nu dispare si nu devine inutil, ci doar erodeaza, in acest sens aparand unele nivele suplimentare la care se pot rezolva problemele, superioare ori inferioare statului national. Granitele nu demult rigide ce delimitau teritoriul unei tari, puterea statului si puterea populatiei devin mai permeabile.

Atat deteriorarea mediului ambiant cat si repartizarea nedreapta existau cu mult inainte de a incepe discutiile despre globalizare, aceste probleme acutizandu-se din cauza acesteia. Pe

---

⁷ Daianu D., Vranceanu R., Romania si Uniunea Europeana, Editura POLIROM, Bucuresti, 2002, pag. 308

de alta parte globalizarea creaza premisele pentru a putea reactiona cum se cuvine, la nivel mondial, la anumite probleme de ordin global.

Cresterea capacitatii de concurenta in cadrul competitiei globale de la nivelul local si scaderea implicita a cheltuielilor presupuse de plata asigurarilor sociale, scazand astfel si cheltuielile salariale suplimentare, este vazuta ca o necesitate, in special de catre industrie, in timp ce sindicatele avertizeaza asupra pericolului provenit din asa numitul “*dumping social*”.

In mod cert, un salariat dintr-o tara saraca a Africii castiga mai putin decat unul din Europa Occidentala, fapt ce nu se va schimba mai cu nimic in viitorul apropiat. Acest lucru, confera intreprinderilor un potential considerabil de amenintare, ele putand sa se mute in acele tari in care costurile se reduc semnificativ.

Insa, deciziile referitoare la alegerea locatiei nu pot fi luate numai in baza cheltuielilor salariale. Un rol important in punerea deciziilor in practica il joaca si factori precum nivelul de educatie ori prezenta pe diferite piete de interes strategic.

In timp ce globalizarea a adus beneficii multora, ea a strivit clasa mijlocie, atat in societatile locale, cat si in sistemul international. Pe pietele globale existente in zilele noastre, se constata doar doua cai de a exista.

Oamenii si tarile trebuie sa fie competitivi fie in cadrul unei economii a cunostintelor, care rasplateste priceperea si institutiile ce promoveaza inaltul grad de tehnologie si inovatie, sau intr-o piata a resurselor pecuniare si a salariilor mici, care foloseste o tehnologie de nivel mediu in scopul executiei unei munci de rutina la cel mai scazut cost posibil.⁸

Globalizarea nu inseamna ca totul poate fi produs fara probleme in cadrul oricarei locatii. Insa globalizarea poate fi instrumentata ca argument, respectiv ca un element de sustinere in favoarea parasirii unei anumite tari.

In contextul consecintelor globalizarii este interesant de urmarit si critica la adresa acesteia. Miscarea “*adversarilor globalizarii*” a atras o atentie publica enorma, iar in domeniul politic au fost formulate revendicari importante.

De regula, protestele relativ violente care au avut loc cu ocazia conferintei Organizatiei Mondiale a Comertului din Seattle de la sfarsitul anului 1999, au fost considerate ca fiind inceputurile unei miscari careia i-a fost pusa eticheta oarecum injusta de “*adversari ai globalizarii*”. Aceasta este de fapt o retea libera de organizatii si persoane, in special oameni de stiinta, extraordinar de eterogena, a carei portavoce a devenit intre timp ATTAC (Association for the Taxation of Financial Transactions for the Aid of Citizens).

---

⁸ Garrett Geoffrey, Globalization's Missing Middle, Revista Foreign Affairs, Nov/Dec 2004

Globalizarea este o transformare de proportii istorice, aceasta schimbând societatea intr-un ritm extrem de rapid si intervenind in mod grav in viata noastra. Pana in acest moment, ea a fost dominata in mod unilateral de interese economice puternice, de marile banci, fonduri de investitii, concerne trans-nationale si de alti mari proprietari de capital. Modelul sau este neo-liberalismul.

Conform acestei ideologii, problemele sociale pot fi rezolvate mai usor daca sunt lasate pe mana pietei si a intreprinderilor private. Promisiunea neo-liberala, care prevedea ca globalizarea va aduce bunastare pentru toti, nu s-a implinit inca, ba chiar dimpotriva.

Clivajul social dintre nord si sud devine din ce in ce mai adanc. In timp ce bogatii devin tot mai bogati, saracia din lumea a treia creste tot mai mult. Prin crize financiare si economice, economii nationale intregi sunt ruinate peste noapte, iar sute de mii de oameni isi pierd locul de munca.

Saracia s-a intors in tarile industrializate. Nesiguranta sociala, excluderea si nedreptatea sunt in crestere si in asa-numitele tari bogate. Sistemele de asigurare sociala sunt desfiintate si amenintate de privatizare. Pensiile, sanatatea si educatia sunt pe cale sa fie transformate in marfuri.

Democratia este subminata, pentru ca asa-numitii "*global players*" dicteaza din ce in ce mai mult in politica, amenintand ca isi vor schimba „*locatia*“.

Se creeaza noi inegalitati intre sexe. Liberalizarea pietelor muncii si desfiintarea sistemului de asigurari sociale sunt posibile mai ales prin munca flexibila prestata de femei, munca platita insuficient sau chiar deloc. Chiar si munca barbatilor este din ce in ce mai liberalizata si globalizata, urmand modelul muncii flexibile, neplatite si neprotejate.

Globalizarea a condus la o crestere drastica a violentei sexuale si structurale impotriva femeilor, ca de exemplu traficul trans-frontalier cu femei si copii. Victimele razboaielor moderne, globalizate, sunt de cele mai multe ori, femeile si copiii.

Solutionarea problemelor de mediu este mereu amanata. Resursele naturale necesare vietii sunt distruse prin subjugarea lor logicii pietei.

Pluralismul cultural este nivelat printr-o industrie culturala, puternica din punct de vedere economic. Puterea de sugestie a publicitatii si a logo-urilor marilor determina din ce in ce mai mult orientarile valorice si modelele sociale.

Alte cauze ar mai fi interesele hegemonice si noile surse de materii prime (petrol si gaze naturale), pe care natiunile industrializate bogate vor sa le asigure prin planificare militara si interventii agresive.

Globalizarea neo-liberala a creat foarte multi perdanti si numai putini castigatori. Ca rezultat, ea a favorizat destabilizarea politica si a devenit un motiv pentru violenta, razboi si

terorism. Acest lucru conduce la o inarmare globala justificata, la militarizare si la sufocarea drepturilor democratice.

Fragmentarea politica si globalizarea economica sunt de fapt aliati si conspiratori. Integrarea si parcelarea, globalizarea si teritorializarea fiind procese complementare. Mai exact, ele reprezinta doua laturi ale aceluiasi proces, si anume redistribuirea pe tot cuprinsul lumii a suveranitatii, puterii si libertatii de actiune, provocata de saltul revolutionar al tehnologiilor actuale.

Asa-numitele procese de globalizare se soldeaza cu o redistribuire a privilegiilor si a lipsurilor, a bogatiilor si a saraciei, a resurselor si a sterilitatii, a puterii si a neputintei, a libertatii si a constrangerii.

Asistam astazi, la procesul de restratificare, in cursul caruia se formeaza o noua ierarhie socio-culturala mondiala.

Capitolul 4

STRATEGII DE SOLUTIONARE

In momentul in care problemele incep sa dobandeasca un caracter din ce in ce mai global, atunci solutionarea lor politica trebuie sa devina si aceasta de ordin „global“.

In acest sens exista nenumarate proiecte, care vizeaza inclusiv constituirea unui stat global. Si pentru ca acesta ramane – cel putin pentru viitorul apropiat – o utopie, si pentru ca, dupa parerea multora, acesta nu este nici macar de dorit, s-a incercat gasirea unor forme organizationale noi, capabile sa adapteze politica la noua era a globalizarii.

In acest scop a fost inventat conceptul de „*global governance*“. Global governance semnifica:

- o conducere a lumii fara un sistem global de conducere;
- o politica interna la nivel mondial;
- o politica a noii ordinii mondiale;
- politica in secolul XXI;
- un concept opus neo-liberalismului;
- un raspuns la globalizare.

In timp, s-au consacrat o serie de definitii in ceea ce priveste notiunea de „*global governance*“, precum „*corectura politica a economiei de piata globalizate in sensul unei*

implicari a sistemului politic in scopuri sociale mai cuprinzatoare“, opinie exprimata de Holger Mürle.⁹

Tot in sensul celor exprimate mai sus, Dirk Messner si Franz Nuscheler precizeaza despre aceasta ca este *“nu doar un concept de politica externa, ci un proiect in scopul reorganizarii politicii la toate nivelele de activitate ... Global Governance inseamna prevenirea pericolului ca politica sa isi piarda functiile si implicarea in favoarea impunerii unor logici de sistem anonime si a formarii unei lumi de-statalizate*“.¹⁰

In timp, au fost cautate diverse strategii de solutionare, care sa nu puna la indoiala avantajele economice si politice ale globalizarii, potrivite pentru depasirea sau diminuarea nedreptatilor aparute pe parcurs precum si pentru intampinarea pericolelor. Aceasta functie a primit intre timp denumirea de Global Governance.

De asemenea, putem spune ca reprezinta un sistem complex, cu multiple nivele, de guvernare dincolo de statul national, o incercare de rezolvare a problemelor de ordin global si opusul reglementarilor a caror esenta o reprezinta liberalizarea si globalizarea pietelor.

In opinia lui Klaus Müller, globalizarea reprezinta *“un concept nascut de pe urma deficitului de reglementare a politicii globale, prin care se incearca consolidarea competentelor si a transparentei institutiilor internationale prin implicarea unor actori non-statali*“.¹¹

Intr-o incercarea simplista de descriere a celor mentionate mai sus, putem exprima ideea conform careia capitalismul este o fiara puternica si plina de vraga, care poate revigora economia – asta daca a fost mai intai imblanzita de institutiile civile, statale si politice. Globalizarea a eliberat fiara din cusca in care era tinuta, dezlantuind astfel un capitalism salbatic, care, la fel ca o fiara eliberata, s-a reintors la instinctele sale de a vana si devora totul. In acest sens, scopul Global Governance reprezinta o reimblanzire a „fiarei“, eliberata de globalizare.

Repartizarea neuniforma a castigurilor, impozitele neplatite de centrele financiare off-shore, crizele internationale ca rezultat al unor miscari de capital speculative, o concurenta rusinoasa la nivelul local, din cauza potentialelor amenintari venite din directia companiilor multinationale, precum si celelalte consecinte nefaste ale globalizarii economice pot fi analizate numai in context global, actorii de la toate nivelele trebuind sa coopereze. Acelasi lucru este valabil si pentru alte probleme globale, de la efectul de sera sau fenomenul migratiei si pana la criminalitatea internationala si distributia armelor de distrugere in masa.

---

⁹ Mürle Holger, citat pe www.dadalos.org

¹⁰ Messner Dirk, Nuscheler Franz, citati pe www.dadalos.org

¹¹ Klaus Müller, citat pe www.dadalos.org

Statul national este prea mic pentru a rezolva in mod eficient aceste probleme. Prima „*imblanzire a capitalismului*“ de succes a avut loc in interiorul granitelor statale. Numai ca acum aceste granite, care definesc pana la urma statul, se afla intr-un profund antagonism cu „*lipsa totala de limite*“ presupusa de globalizare: statul national erodeaza, el nu mai poate duce bun sfarsit unele functii importante ale sale, ca de exemplu garantarea sigurantei cetatenilor sai in aceasta epoca a armelor de distrugere in masa.

Putem afirma faptul ca Global Governance nu este un proiect romantic pentru o lume unica, ci un raspuns realist la provocarile globalizarii. Astfel, Global Governance incearca sa gaseasca strategii de solutionare ale problemelor globale. Necesitatea unor noi cai de solutionare politica a problemelor existente este un fapt aproape necontestat, arhitectilor Global Governance li se reproseaza insa deseori ca proiectele lor sunt utopice.

Cel mai avansat model de cooperare intre state si societati este Uniunea Europeana, care ar putea fi astfel considerata un „*laborator*“ al Global Governance.

Dar si in cadrul UE poate fi observata aceeaasi dilema referitoare la eficienta si democratie. Trebuie sa avem insa in vedere faptul ca statele europene se aseamana mult mai mult intre ele decat statele la nivel global.

Capitolul 5

GLOBALIZAREA-ETAPA A MONDIALIZARII

In conditiile actuale, desfasurarea accelerata a procesului globalizarii ridica numeroase probleme de adaptare a firmei la conditiile mediului extern, caracterizat de o concurenta acerba. In acest sens, managementul se afla in fata unor numeroase provocari legate de globalizarea afacerilor.

In decursul ultimului deceniu, economia mondiala a trecut printr-o perioada extrem de dificila. La inceput, in anul 1994, s-a declansat criza mexicana, apoi, au urmat intr-o inlantuire ametitoare criza din Rusia, criza asiatica, criza din Brazilia si criza din Turcia, ce au zguduit echilibrul economic mondial. Triumfator, modelul neoamerican isi proclama hegemonia asupra intregii lumi, dar problemele omenirii sunt departe de a fi rezolvate.

In ultimii ani ai sfarsitului secolului al XX-lea, traim in umbra unui consens aparent irezistibil. Acesta este dat de credinta potrivit careia capitalismul de tip “*laissez-faire*” si-a demonstrat atat de limpede superioritatea asupra tuturor sistemelor economice imaginate, incat orice abatere de la el este, in cele din urma, de neacceptat. In fata cresterii pericolului destabilizarii ordinii internationale datorita marginalizarii tarilor din lumea a treia si din spatiul ex-comunist, apare necesitatea presanta de a gasi caile pentru a le integra in cadrul economiei globale.

Dintre numeroasele trasaturi caracteristice ale economiei mondiale actuale, consideram ca merita evidentiata urmatoarele:

a) *liberalizarea pietelor*, ce presupune circulatia libera a capitalurilor financiare si a fortei de munca in intreaga lume;

b) *preponderenta tehnologiei informatiilor*, telecomunicatiilor si afacerilor audio-vizuale. Daca in anul 1997, acestea au reprezentat 5,3 % din produsul mondial brut (nivel atins doar de industria automobilelor), in anul 2000, au atins 6,3 %, ocupand pozitia de lider;

c) *concurrenta acerba* dintre cei trei mari poli de putere economica si comerciala NAFTA (SUA, Canada si Mexic), Uniunea Europeana si Asia de SE. Lupta pentru suprematie intre acesti poli este crancena, deocamdata NAFTA conducand “*ostilitatile*”.

In perioada actuala, mondializarea este un proces care se dezvolta sub impactul a trei factori esentiali, respectiv:

- *marirea dimensiunilor spatiului schimbului international* prin integrarea unor noi state din America Latina, Europa Centrala si Rasariteana si Asia de Est. In anul 1947, schimburile de bunuri si servicii reprezentau 8 % din PIB-ul mondial, in anul 1967, circa 12 %, iar in anul 1998, 23 %;

- *dereglementarea*, care faciliteaza dezvoltarea schimburilor, mai ales in domeniul serviciilor;

- *globalizarea intreprinderilor* capabile sa-si integreze activitatile lor, in special cele de cercetare-dezvoltare, de aprovizionare, de productie si de comercializare, la scara mondiala. Ca efect al globalizarii pietelor si intreprinderilor, a aparut globalizarea concurentei. De aceea, consecintele succesului sau insuccesului competitiv pe o piata nationala nu vor fi mult timp limitate la acea tara, ci vor avea un impact important asupra competitivitatii de ansamblu a firmei, fiind resimtite pretutindeni in lume.¹²

Globalizarea constituie, fara indoiala, marea sfidare a zilelor noastre. Cine nu participa la procesul globalizarii este pierdut. Globalizarea economiei nu este un proces nou, primele

---

¹² Cornescu V., Marinescu P., Curteanu D., Toma S., Management de la teorie la practica, www.unibuc.ro

sale simptome aparand cu mult timp in urma. Desigur ca, in fazele sale incipiente, procesul nu a cunoscut amploarea din zilele noastre. In evolutia sa, globalizarea a parcurs etape istorice distincte, devenind la sfarsitul secolului XX un concept cheie.

Ultima faza a mondializarii, globalizarea economiei reprezinta intreprunderea tot mai accentuata a economiilor nationale, reflectata in cresterea in cadrul fiecarei tari a rolului schimburilor comerciale, a investitiilor si capitalurilor straine in formarea Produsului Intern Brut. Aceasta inseamna ca o defectiune cat de mica intr-o tara, respectiv slabirea unei verigi a lantului interdependentelor economice, poate conduce la blocarea intregului angrenaj, pentru ca aceiasi actori sunt prezenti pe toate pietele lumii.

Prin urmare, principala preocupare a specialistilor este de a limita efectele unui "accident" asupra altor zone ale planetei. Prima mare defectiune a aparut in anul 1994, cand a avut loc prabusirea monedei mexicane, iar Fondul Monetar International a intervenit cu succes, insa nu acelasi lucru s-a intamplat ulterior.

Prelungita criza financiara internationala, care face in medie o victima la trei luni, a tinut capul de afis la Forumul economic mondial de la Davos Elvetia, desfasurat la inceputul anului 2000. Numerosii participanti si-au manifestat ingrijorarea fata de rezistenta "maladieii" la tratamentul administrat.

Inca din octombrie 1997, intr-un raport al FMI intitulat "Perspectivele economiei mondiale", se arata ca riscurile economice majore ale sfarsitului celui de-al doilea mileniu sunt:

- I. riscul "impotmolirii" tarilor industrializate;
- II. incertitudinile monedei unice europene;
- III. posibila stopare a fluxurilor de capital catre tarile in curs de dezvoltare.¹³

Apare evident faptul ca prabusirea comunismului a dat nastere unei noi ere, in care burghezia castiga din nou, astfel ca statele au o singura optiune: economia de piata.

Totusi, este de remarcat faptul ca si dupa victoria zdrobitoare a sistemului capitalist asupra celui comunist, a continuat lupta dintre cele doua mari modele economico-sociale, neoamerican si renan, ale sistemului capitalist, in conditiile aparitiei unor economii nationale din ce in ce mai globalizate.

Efect sau cauza a victoriei sistemului capitalist asupra celui socialist, globalizarea reprezinta un proces care a suscitat si continua sa suscite un mare interes. Parerile specialistilor in domeniu sunt impartite: unii vad in globalizare un mit, un proces incheiat,

---

¹³ FMI, Raport-Perspectivele economiei mondiale, www.fmi.ro

altii considera ca aceasta se afla inca intr-o faza incipienta, care da nastere unei noi stari a globalitatii, ale carei trasaturi sunt departe de fi pe deplin cunoscute.

A devenit insa evident faptul ca, globalizarea constituie destinul implacabil spre care se indreapta omenirea, toti fiind afectati intr-o masura mai mare sau mai mica de desfasurarea sa ireversibila.

Lumea actuala a afacerilor se sprijina pe expansiunea pietelor la nivel global. Are loc astfel, trecerea treptata de la economia internationala la economia globala. Principalii actori ai acestei noi economii, o economie interconectata, devin corporatiile transnationale.

Amplificarea si diversificarea relatiilor economice internationale de dupa incheierea celei de-a doua conflagratii mondiale au permis in special celor mai dezvoltate tari capitaliste sa realizeze o expansiune economica semnificativa, avand corporatiile transnationale drept vectori ai reprezentarii intereselor lor.

CONCLUZII

Globalizarea creeaza oportunitati extraordinare si aduce un intens progres in anumite domenii, in acelasi timp creandu-se expectatii de mari proportii in cele mai variate zone ale globului.

Sfarsitul lumii bipolare a reprezentat o ocazie foarte buna de a face o ordine internationala mai umana. In loc de asta asistam la o globalizare de natura economica ce a scapat de sub control politic, ducand astfel la haos economic si la devastare ecologica in multe parti ale globului.

Globalizarea este in mod incontestabil, purtatoare de inegalitate, coexista impreuna cu dinamica capitalismului, fiind cunoscut faptul ca tot ceea ce reprezinta capitalismul, nu este umanism.

Globalizarea este totusi o realitate, probabil reversibila, si orice tara care-si pregateste in mod temeinic viitorul, se vede nevoita sa interfereze cu aceasta.

Nu trebuie sa uitam un aspect de o importanta majora, precum faptul ca ultimul stadiu al oricarei civilizatii este caracterizat de unificarea politica fortata a constituentilor sai, intr-un singur stat.

BIBLIOGRAFIE

1. Cornescu V., Marinescu P., Curteanu D., Toma S., - *Management de la teorie la practica*, www.unibuc.ro
2. Daianu D., Vranceanu R., - *Romania si Uniunea Europeana*, Editura POLIROM, Bucuresti, 2002
3. Garrett Geoffrey, - "Globalization's Missing Middle", Revista Foreign Affairs, Nov/Dec 2004
4. Suta Nicolae – coordonator, - *Integrare economica europeana*, Editura Economica, Bucuresti, 1999
5. * * * "Globalizare", www.dadalos.org
6. * * * "Perspectivele economiei mondiale", Raport, www.fmi.ro
7. www.globalizarea.com
8. www.infoeuropa.ro
9. www.mie.ro

CUPRINS

<i>Capitolul 1.</i>	<i>Notiunea de globalizare.</i>
<i>Capitolul 2.</i>	<i>Dimensiunile globalizarii.</i>
<i>Capitolul 3.</i>	<i>Cauze si consecinte.</i>
<i>Capitolul 4.</i>	<i>Strategii de solutionare.</i>
<i>Capitolul 5.</i>	<i>Globalizarea - etapa a mondializarii.</i>
<i>Concluzii</i>	
<i>Bibliografie</i>	